

К. А. ЧУНІХІНА, магістрНТУ «ХП»

НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У статті розглядаються проблеми реформування Пенсійного фонду України та питання запровадження трирівневої системи пенсійного забезпечення. Також у статті пропонуються шляхи вирішення проблем дефіциту Пенсійного фонду.

The problem of reformation of pension fund of Ukraine and question of input of the system of social maintenance in the article. Also the ways of decision of problems of deficit of pension fund are offered in the article.

Вступ. Проблема реформування Пенсійного фонду в Україні існує давно та з кожним роком стає більш необхідною. З кожним роком дефіцит Пенсійного фонду зростає і цю проблему потрібно вирішувати, оскільки бюджет не зможе покрити цього дефіциту.

Постановка завдання. Метою даної роботи є дослідження шляхів покращення системи пенсійного забезпечення.

Методологія. Недосконалість пенсійної системи України є актуальним питанням, адже в Україні так і не відбулося створення трирівневої системи пенсійного забезпечення. Питанням реформування пенсійної системи займається багато сучасних українських вчених. Зокрема, це Скоропад І.С., Недошитко О.В., Нікітчина О.В. та інші. Аналіз цих робіт показує, що проблеми пенсійного забезпечення в Україні потребують їх подальшого вивчення.

Виклад основного матеріалу. Основні завдання та цілі пенсійної реформи:

- підвищити рівень життя пенсіонерів;
- встановити залежність розмірів пенсій від величини заробітку і трудового стажу;
- забезпечити фінансову стабільність пенсійної системи;
- заохотити громадян до заощадження коштів на старість;
- створити ефективнішу та більш дієву систему адміністративного управління пенсійного забезпечення.

В Законі України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” та „Про недержавне пенсійне забезпечення” від 2003 року визначено напрямки реформування Пенсійної системи. У данних актах передбачено, що система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів:

Перший рівень - солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених Законом.

Другий рівень -накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законом.

Третій рівень -система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення.

Перший етап успішно втілюється в життя. Запроваджене пенсійне страхування, тобто замість трудового стажу вводиться страховий стаж.

Починаючи з 2004 року був введений третій рівень цієї системи, однак за цей час так і не було накопичено суттєвого обсягу коштів і населення не квапиться накопичувати кошти в внебюджетних пенсійних забезпеченнях: недержавні пенсійні фонди; страхові організації, які уклали договори страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті; банківські установи, які уклали договори про відкриття пенсійних депозитних рахунків та інші.

Недержавне пенсійне забезпечення має низку переваг: недержавний пенсійний фонд не може стати банкрутом, податковим законодавством визначено для вкладників в недержавні пенсійні фонди, розмір майбутньої пенсії – це не просто сума внесків, а ще й інвестиційний дохід, який одержується при вкладенні коштів в різні види фінансових інструментів, що зменшує ризики.

Запровадження накопичувальної системи здійснюється для того, щоб захистити нині працююче населення від демографічної кризи, яку переживає Україна, та направити частину коштів на індивідуальні рахунки застрахованих осіб. Якою б не була солідарна система, дохідність накопичувальної системи для громадян повинна бути вищою, ніж солідарної. Адже остання навантажена виплати пенсій з втрати годувальника та інвалідам від загального захворювання, виплати пільгових пенсій, виплати на поховання. У накопичувальній таких виплат наіснує.

В Україні існує демографічна проблема, старіння населення і вихід його на пенсію відбувається значно більшими темпами ніж народжуваність. І тому кількість працездатного населення зменшується. Для забезпечення більшої кількості пенсіонерів зростає потреба коштів для пенсійного фонду. В Україні ця проблема особливо гостра. Така тенденція приводить до зростання пенсійного навантаження на тих, хто працює.

Демографічне старіння населення посилюється ще й тим, що нині різко зростає кількість осіб, які виходять на пенсію, ще до досягнення пенсійного віку через наявність пільгових умов і за вислугу років. Зокрема, кількість дострокових пенсій збільшилась вдвічі.

Багато країн розв'язуючи проблему фінансової стабільності пенсійних систем, вдалися до підвищення пенсійного віку.

Якщо в Україні встановлений зараз вік виходу на пенсію незмінним до 2026 року, то навіть за найбільш оптимістичними прогнозами людей працездатного віку до осіб літнього віку у 2016 році буде становити 2,2 – 1, а у 2026 році 1,8 – 1.

Дивлячись на те, що пенсіонерам потрібно виплачувати пенсії Україні просто необхідно підвищувати пенсійний вік. Так для жінок він може складати 60 років, а для чоловіків 65 років.

Водночас існує думка, що підвищення віку виходу на пенсію означає, що пенсії нікому буде отримувати. Оскільки середня тривалість життя жінок в середньому складає 73,5 років, чоловіків 67 років.

Підвищення пенсійного віку дає змогу поступово стабілізувати пенсійну систему. Збільшення таким чином працездатного населення, зменшить кількість пенсіонерів і дасть змогу підвищення пенсій і скоротить дефіцит Пенсійного фонду.

Висновок. В пенсійній системі України існує ряд проблем, для усунення яких потрібне негайне реформування пенсійної системи. Потрібно зменшувати дефіцит Пенсійного фонду і переходити до накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, а також стимулювати людей вкладати кошти у недержавні пенсійні фонди.

Список літератури: 1. Закон України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” № 1058 – ІУ від 9 липня 2003 року 2. Закон України „Про недержавне пенсійне забезпечення” № 1057 – ІУ від 9 липня 2003 року 3. *Недошитко О.В.* Недержавне пенсійне забезпечення: Наука й економіка – 2010 -№ 1(17). – 45 – 50. 4. *Шпильовий С.Є.* Проблеми діючої системи пенсійного забезпечення: Науковий вісник - 2010 Випуск 6. 5. *Скоропад І.С.* Особливості функціонування системи пенсійного забезпечення в Україні на сучасному етапі: науковий вісник НЛТУ України. – 2010. Вип.-20.9.-237-240.

Надійшла до редколегії 11.11.10